

2

UNIÓ EUROPEA

RESUM

L'any 2006 a la zona euro es va produir una acceleració en el creixement, ja que va augmentar de l'1,4% al 2,7%. La previsió de creixement per al 2007 és del 2,6%, i per al 2008, del 2,5%. Pel que fa als principals emissors de turisme cap a les Illes Balears (Alemanya, el Regne Unit i Espanya), les previsions per als anys 2007 i 2008 són del 2,5% i del 2,4% quant a Alemanya, i del 2,8% i 2,5% quant al Regne Unit. Amb referència a Espanya, les previsions de creixement són del 3,7% l'any 2007 i del 3,4% l'any 2008. A l'Europa dels 27, el creixement mitjà ha estat del 3% l'any 2006, mentre que la previsió per al 2007 i per al 2008 és del 2,9% i del 2,7%, respectivament. La taxa de creixement de la inflació a la zona euro s'ha situat l'any 2006 en un 2%. L'objectiu a mitjà termini del Banc Central Europeu (BCE) és mantenir la taxa de creixement de la inflació entorn del 2% anual. A la nova Europa dels 27, la taxa de creixement de la inflació ha estat del 2,3% i es preveu que podrà disminuir fins al 2% el 2008.

El tipus d'interès de les operacions principals de finançament es va situar en el 3,5% després de la darrera pujada del mes de desembre del 2006.

Quant a protecció social, l'Agenda Social Europea revisada, vigent fins al 2010, completa la revisió intermèdia de l'Estratègia de Lisboa i té un paper fonamental en la promoció de la dimensió social del creixement econòmic. L'Agenda té dos eixos prioritaris: aconseguir la plena ocupació i aconseguir una societat més solidària.

Des de la Comissió Europea sobre el pla nacional i les prioritats en matèria de política de cohesió per al període 2007-2013, s'ha donat un suport complet a les prioritats de l'Estratègia nacional espanyola, que estan estretament vinculades a l'Estratègia de Lisboa a favor del creixement i l'ocupació de qualitat.

Finalment, la Unió Europea i els estats membres han reconegut que, juntament amb una educació d'alta qualitat i una formació contínua i un entorn propici a la innovació, l'Espai Europeu d'Investigació (EEI) és molt important per fer d'Europa una societat del coneixement capdavantera.

2.1.

INTRODUCCIÓ⁹

Pel que fa a Europa, cal destacar el seguiment de les fites marcades l'any 2005. La preparació per a l'adhesió de Bulgària i Romania dia 1 de gener de 2007 ha estat present durant tot l'any 2006. D'altra banda, el procés de ratificació del Tractat constitucional va prosseguir el 2006. Bèlgica va aprovar el text per via parlamentària el 8 de febrer, a l'igual d'Estònia, el 9 de maig, i Finlàndia, el 5 de desembre. A final d'any, encara no s'havien pronunciat set estats membres.

En molts d'aspectes, l'activitat de la Unió Europea el 2006 ha estat entorn de set eixos principals: les actuacions en el marc polític general, els objectius estratègics de prosperitat social i econòmica, el «Projecte per als ciutadans», els objectius estratègics de solidaritat, la política social, la seguretat i la llibertat i, finalment, les relacions d'Europa amb el món.

Les actuacions en el marc polític general es reflecteixen sobretot en la millora de la normativa. Per donar continuïtat al programa «Legislar millor», la Comissió ha fet, en primer lloc, una anàlisi estratègica

9. Vegeu: *Informe general sobre la activitat de la Unió Europea*, Comissió Europea. Gener del 2007

que es refereix a la quantificació de les despeses administratives, la reducció de les càrregues administratives i la preparació d'un futur pla d'acció, i, en segon lloc, s'ha elaborat un informe i una actualització del programa permanent de simplificació del 2005. Aquestes actuacions es duen a terme perquè es considera que queda molt per fer per respondre a les expectatives dels ciutadans i les empreses. També hi ha hagut una preocupació creixent per informar millor els parlaments nacionals dels estats membres sobre les polítiques comunitàries. Per aquest motiu, la Comissió ha aprofundit en la iniciativa europea en matèria de transparència entorn dels treballs del Consell mitjançant la publicació d'un llibre verd el mes de maig del 2006. Per donar una major transparència pressupostària, també es varen fer dos llocs web amb tota la informació sobre les subvencions comunitàries i els contractes públics.¹⁰

El principal objectiu de prosperitat social i econòmica del 2006 ha estat, sens dubte, la revisió de l'Estratègia de Lisboa, que segueix amb el propòsit de consolidar el liderat europeu pel que fa a creixement i ocupació. En el marc del Consell Europeu dels dies 23 i 24 de juny, es varen definir noves prioritats, com la necessitat d'invertir més en els camps del coneixement i la innovació, alliberar el potencial de les petites i mitjanes empreses, fer front a la mundialització i l'envelliment de la població i, finalment, tendir cap a una política energètica europea integrada i eficaç.

En els camps del coneixement i innovació, s'estableixen objectius concrets per a cada estat membre sobre la quota de riquesa nacional que s'ha de dedicar a la investigació i el desenvolupament d'aquí a l'any 2010, així com a la millora de les polítiques d'innovació. A més, s'intenta suprimir alguns dels obstacles que pesen sobre les universitats i els investigadors, i es recomanen algunes iniciatives defensades per la Comissió, com la creació de l'Institut de Tecnologia i el foment del desenvolupament dels fons de capital de risc. Un informe redactat per la Comissió al final del 2006 resumeix els avanços en l'aplicació de l'Estratègia tant a escala comunitària com nacional, reafirma i desenvolupa els àmbits d'acció prioritàris i formula suggeriments concrets per a la prossecció de l'Estratègia.¹¹

El marc financer del 2007-2013 fixa, segons l'Acord interinstitucional de 17 de maig, les principals prioritats pressupostàries de la Unió Europea, que, per ordre, són: el creixement sostenible; la conservació i la gestió dels recursos naturals; la ciutadania, la llibertat, la seguretat i la justícia; la Unió Europea, una potència mundial; l'administració, i les compensacions a favor dels nous estats membres.

Lligat amb l'Estratègia de Lisboa i el marc financer, és important destacar que la Comissió va adoptar el 24 de maig una Proposta de decisió del Parlament Europeu i del Consell relativa al VII Programa marc de la Unió Europea d'accions d'investigació, desenvolupament

10. http://ec.europa.eu/grants/beneficiaries_fr.htm.
http://ec.europa.eu/public_contracts/beneficiaries_fr.htm.

11. Vegeu: COM (2006) 816.

tecnològic i demostració (2007-2013) i una Proposta de decisió del Consell relativa al VII Programa marc de la Unió Europea de l'energia atòmica (Euratom), d'accions d'investigació i de formació en matèria nuclear (2007-2011).¹² A més del programa específic que ha d'executar el Centre Comú d'Investigació¹³ mitjançant accions directes, uns quants programes específics proposats per la Comissió el 2005 s'han adaptat a l'Acord interinstitucional del marc financer per al 2007-2013. Aquests programes són els següents:¹⁴ programa Cooperació, programa Idees, programa Persones i programa Capacitats.

Altres objectius per a la prosperitat econòmica i social que s'han dut a terme són sobre temàtiques com ara el desenvolupament sostenible, la fiscalitat, la competència, la innovació i la política d'empresa, les tecnologies de la informació i la comunicació, l'educació, els transports, l'energia, el turisme, etc. Quant al sector turístic, cal destacar l'aprovació de la comunicació titulada *Una nova política turística a la Unió Europea. Cap a una major col·laboració en el turisme europeu*,¹⁵ amb la finalitat d'analitzar la competitivitat d'aquest sector i crear nous llocs de treball mitjançant el desenvolupament sostenible del turisme a Europa i a la resta del món. A més, també es destaca la importància del turisme social, no

tan sols per al propi sector, sinó també per a l'economia, l'ocupació, la cohesió social i el desenvolupament regional.¹⁶

En una comunicació del mes de juny, la Comissió va fer un balanç positiu del primer any d'aplicació del pacte d'estabilitat i de creixement revisat.¹⁷ La revisió va permetre als estats membres en situació de dèficit excessiu tornar a situar-se per sota del límit del 3% mitjançant terminis d'ajustament més pragmàtics i mesures de caràcter estructural.

La Comissió va presentar el mes de maig el «Projecte per als ciutadans», que inclou dues accions paral·leles: d'una banda, recuperar el suport dels ciutadans per a la causa europea a partir d'un balanç detallat de les realitats socials europees i, d'altra banda, aplicar les polítiques de la Unió amb un enfocament gradual per solucionar les dificultats institucionals actuals.

Com a resposta a l'objectiu estratègic de solidaritat, hi continua estant molt vinculat el concepte de desenvolupament sostenible i el de solidaritat amb les generacions futures. A principi d'any la Comissió publica un llibre verd que fa referència a una estratègia energètica que estableix les bases a partir de tres objectius principals: el desenvolupament sostenible, la competitivitat i la seguretat del proveïment. El mes de juny, la

12. Vegeu: COM (2005) 119.

13. Vegeu: COM (2005) 439.

14. Vegeu: COM (2005) 440 al 443.

15. Vegeu: COM (2006) 134.

16. Vegeu: Dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu sobre «Turisme social a Europa», Brussel·les, 14 de setembre de 2006.

17. Vegeu: COM (2006) 304.

Comissió inicia un procés de consulta en publicar un llibre verd sobre la política marítima de la Unió.

En matèria social, l'any 2006 fou declarat Any Europeu de la Mobilitat dels Treballadors, amb la flexibilització d'alguns estats membres de les restriccions a la lliure circulació de treballadors dels països que ingressaren el maig del 2004. Així mateix, la Comissió va crear el Fons Europeu d'Adaptació a la Globalització, amb la finalitat d'ajudar a la reinserció professional dels treballadors acomiadats a causa dels grans canvis estructurals del comerç mundial. Altres temàtiques tractades han estat: agricultura i desenvolupament rural, pesca, protecció dels drets fonamentals i la lluita contra la discriminació, cultura, etc.

De l'objectiu de seguretat i llibertat, cal destacar el seguiment del programa de La Haia per a la consolidació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia, prestant especial atenció a la gestió de les fronteres exteriors i a la immigració.

Al mateix temps s'han aplicat nous enfocaments en les relacions amb les diferents regions del món. Així, destaca la prioritat dels països de l'Àfrica, el Carib i el Pacífic (ACP) de dur a terme estratègies d'associació. Es varen adoptar decisions conjuntes amb els països ACP per aplicar el desè Fons Europeu de Desenvolupament per el període 2008-2013. La Unió Europea també ha intervingut en la reconstrucció de l'Iraq i en el procés de pau de l'Orient Pròxim, molt afectat pel conflicte entre Israel i el Líban, com també en les relacions amb Iran i Corea del Nord, condicionades pel programes nuclears respectius.

2.2.

PREVISIONS ECONÒMIQUES

L'any 2006, a la zona euro es va produir una acceleració en el creixement, ja que va augmentar de l'1,4% al 2,7%. La previsió de creixement per al 2007 és del 2,6%, i per al 2008, del 2,5%, suposant que es compleixen les previsions emprades en l'evolució del preu del petroli. Pel que fa als principals emissors de turisme cap a les Illes Balears (Alemanya, el Regne Unit i Espanya), les previsions per als anys 2007 i 2008 són del 2,5% i del 2,4% quant a Alemanya, i del 2,8% i 2,5% quant al Regne Unit. Amb referència a Espanya, les previsions de creixement són del 3,7% l'any 2007 i del 3,4% l'any 2008. (Vegeu l'apartat 3.) A l'Europa dels 27, el creixement mitjà ha estat del 3% l'any 2006, mentre que la previsió per al 2007 i per al 2008 és del 2,9% i del 2,7%, respectivament. (Vegeu el quadre I-6.)

Es preveu que també es produeixi una acceleració del consum privat en la zona euro. Les estimacions per a l'exercici del 2006 són de l'1,8%, i les previsions per al 2007 i 2008 són del 2,1% i del 2,4%, respectivament. En el cas d'Espanya, sembla el contrari, que el consum disminueixi, amb un valor del 3,7% el 2006, i les previsions per al 2007 i 2008 siguin de 3,5% i 3,3%, respectivament.

La inversió en béns d'equip és més alta que en anys anteriors. Les estimacions per a l'exercici del 2006 a la zona euro són del 5,5% (1,4 punts per sobre del 2005). Les previsions per al 2007 i per al 2008 són

QUADRE I-6. EVOLUCIÓ DE LA SITUACIÓ ECONÒMICA EUROPEA (2006-2008)

	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008			
PIB a preus constants (variació anual en %)	3,1	2,3	2,2	2,4	2,1	1,6	4,1	3,0	2,5	1,1	1,1	0,9	8,2	7,8	7,6	2,2	1,8	1,8	0,2	-0,1	-0,2	89,1	85,6	82,6	2,3	2,7	2,9
Consum privat	0,8	1,0	2,3	7,3	7,1	4,7	3,8	3,6	3,4	1,5	1,4	1,3	8,9	8,5	8,1	3,4	3,0	3,1	-1,7	-0,6	-0,3	67,9	65,4	63,6	4,7	5,6	5,7
Formació bruta de capital fix en equips (variació anual en %)	3,9	3,7	3,4	3,7	3,5	3,3	9,7	9,9	7,7	3,1	2,8	2,5	8,6	8,1	7,8	3,6	2,6	2,4	1,8	1,4	1,2	39,9	37,0	34,6	-8,5	-9,1	-9,7
Ocupació total (variació total en %)	2,0	2,4	2,3	2,6	2,6	2,3	3,5	4,0	5,0	0,8	0,9	0,9	9,4	8,9	8,5	1,2	1,3	1,8	-2,5	-2,4	-1,9	63,9	62,9	61,9	-2,0	-1,9	-1,8
Nombre d'aturats (en % de la població civil activa)	6,0	5,0	4,0	6,2	7,4	4,4	-7,0	12,5	10,0	4,4	3,4	2,1	4,4	4,5	4,6	2,6	2,7	2,4	2,9	1,5	1,0	24,9	23,0	21,7	-3,3	-3,9	-4,4
Inflació (variació anual en %)	1,9	1,9	1,7	1,5	1,7	1,7	2,3	3,8	3,5	1,6	0,9	0,8	6,8	6,6	6,4	2,7	2,0	2,1	-4,4	-2,1	-2,2	106,8	105,0	103,1	-2,0	-1,7	-1,7
Necessitat (-) o capacitat de finançament de les administracions públiques (en % del PIB)	6,2	5,0	4,7	3,9	3,0	3,0	3,4	10,7	8,0	3,7	3,6	3,2	4,7	4,6	4,4	3,1	2,3	2,5	0,1	0,4	0,6	6,8	6,7	6,0	8,6	10,5	11,9
Deute públic brut (en % del PIB)	2,9	2,8	2,6	-1,2	1,9	2,8	13,8	5,5	4,8	1,0	1,1	1,0	3,9	3,2	2,7	1,9	1,4	2,0	0,6	-0,7	0,0	48,7	47,7	45,9	9,9	9,2	9,0
Balanç de les operacions amb la resta del món (en % del PIB)	3,1	2,9	2,5	1,8	2,0	2,1	5,3	7,5	3,8	1,1	1,2	0,7	4,8	4,4	4,3	1,4	1,6	1,4	-1,1	-0,9	-0,8	62,2	60,6	59,2	3,7	3,2	3,1
	1,3	1,8	2,0	1,1	1,3	1,5	3,9	3,2	4,5	0,7	0,7	0,8	7,7	7,7	7,5	3,3	2,3	2,3	-3,9	-3,5	-3,2	64,7	65,4	65,8	-9,8	-9,5	-9,0
	5,5	3,1	2,7	3,0	2,8	2,7	5,4	5,2	4,9	1,4	1,0	0,7	7,7	7,2	6,8	1,9	1,7	1,7	3,9	3,7	3,6	39,1	37,0	35,2	5,9	6,1	5,8
	2,7	2,6	2,5	1,8	2,1	2,4	5,5	5,9	4,9	1,4	1,4	1,2	7,9	7,3	6,9	2,0	1,8	1,8	-1,6	-1,0	-0,8	69,0	66,9	65,0	0,0	0,2	0,1
	3,1	2,3	2,0	3,4	2,4	1,8	16,9	10,1	4,9	1,9	0,4	-0,1	3,9	3,3	3,3	2,1	1,9	2,2	4,2	3,7	3,6	30,2	25,0	20,0	2,5	1,9	2,3
	4,4	3,8	3,3	2,8	3,9	3,6	4,7	8,0	6,0	2,0	2,1	0,9	7,0	6,4	5,9	1,3	1,0	1,7	2,2	2,2	2,4	46,9	42,1	37,7	7,0	7,5	7,5
	2,8	2,8	2,5	2,0	2,4	2,2	6,8	7,2	5,0	0,8	0,8	0,6	5,3	5,0	4,9	2,3	2,3	2,1	-2,8	-2,6	-2,4	43,5	44,0	44,5	-3,4	-3,9	-4,1

Continua

QUADRE I-6. EVOLUCIÓ DE LA SITUACIÓ ECONÒMICA EUROPEA (2006-2008)

	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008						
	PIB a preus constants (variació anual en %)			Consum privat			Formació bruta de capital fix en equips (variació anual en %)			Ocupació total (variació total en %)			Nombre d'aturats (en % de la població civil activa)			Inflació (variació anual en %)			Necessitat (-) o capacitat de finançament de les administracions públiques (en % del PIB)			Deute públic brut (en % del PIB)			Balanç de les operacions amb la resta del món (en % del PIB)		
Xipre	3,8	3,8	3,9	4,0	3,5	3,5	7,9	6,0	6,0	1,5	1,5	1,5	4,7	4,8	4,8	2,6	1,9	2,4	-1,5	-1,4	-1,4	65,3	61,5	54,8	-5,9	-5,6	-5,4
República Txeca	6,1	4,9	4,9	4,6	4,7	4,4	7,9	6,8	6,5	1,3	1,0	0,7	7,1	6,4	6,1	2,3	2,3	2,7	-2,9	-3,9	-3,6	30,4	30,6	30,9	-4,1	-3,0	-2,7
Estònia	11,4	8,7	8,2	15,7	15,1	12,6	—	—	—	5,6	1,2	0,9	5,9	6,6	6,2	3,2	4,3	4,8	3,8	3,7	3,5	4,1	2,7	2,3	-14,2	-15,1	-14,7
Hongria	3,9	2,4	2,6	1,6	-0,6	0,5	-1,3	4,0	6,8	0,9	-0,3	-0,2	7,5	7,8	7,8	3,2	7,5	3,9	-9,2	-6,8	-4,9	66,0	67,1	68,1	-5,9	-3,5	-2,2
Letònia	11,9	9,6	7,9	19,8	12,0	8,0	—	—	—	4,6	1,4	0,9	6,8	6,3	6,0	8,3	8,0	6,5	0,4	0,2	0,1	10,0	8,0	6,7	-21,1	-22,4	-21,0
Lituània	7,5	7,3	6,3	13,6	12,3	9,1	10,8	10,0	9,5	1,7	0,7	0,1	5,6	4,8	4,3	2,4	3,8	3,5	-0,3	-0,4	-1,0	18,2	18,6	19,9	-10,7	-12,4	-13,4
Malta	2,9	3,0	2,8	2,6	2,8	2,6	—	—	—	0,9	0,9	1,0	7,4	7,4	7,3	2,0	1,4	2,1	-2,6	-2,1	-1,6	66,5	65,9	64,3	-6,3	-5,6	-4,4
Polònia	6,1	6,1	5,5	5,2	5,9	5,8	16,5	17,5	14,2	2,8	1,2	1,0	13,8	11,0	9,0	0,9	1,9	2,5	-3,9	-3,4	-3,3	47,8	48,4	49,1	-2,3	-3,1	-4,3
Eslovàquia	8,3	8,5	6,5	6,1	6,6	5,6	15,2	10,9	8,8	2,3	1,7	0,9	13,4	12,2	11,7	5,1	2,7	3,3	-3,4	-2,9	-2,8	30,7	29,7	29,4	-7,7	-4,2	-3,7
Eslovènia	5,2	4,3	4,0	3,3	3,6	3,4	12,3	5,5	5,0	1,2	0,7	0,5	6,0	5,8	5,6	2,4	2,5	2,6	-1,4	-1,5	-1,5	27,8	27,5	27,2	-2,7	-2,4	-2,3
Bulgària	6,1	6,1	6,2	7,5	7,8	8,0	—	—	—	2,4	1,4	1,2	9,0	8,2	7,4	5,2	3,2	3,5	3,3	2,0	2,0	22,8	20,9	19,0	-15,8	-16,6	-17,2
Romania	7,7	6,7	6,3	13,8	11,9	9,9	14,5	13,8	13,5	2,3	1,7	0,9	7,4	7,2	7,1	5,1	4,3	3,8	-1,9	-3,2	-3,2	12,4	12,8	13,1	-10,3	-12,1	-12,3
UE-27	3,0	2,9	2,7	2,2	2,5	2,6	—	—	—	1,5	1,4	1,1	7,9	7,2	6,7	2,3	2,2	2,0	-1,7	-1,2	-1,0	61,7	59,9	58,3	-0,7	-0,7	-0,8
EUA	3,3	2,2	2,7	3,2	2,9	2,0	6,4	1,5	5,0	1,9	1,3	0,6	4,6	4,7	5,0	2,7	1,9	2,0	-2,3	-2,6	-2,9	—	—	—	-6,1	-5,8	-6,0
Japó	2,2	2,3	2,1	0,9	1,4	1,7	—	—	—	0,4	0,3	0,3	4,1	4,1	4,2	-0,3	-0,1	0,3	-4,6	-3,9	-3,5	—	—	—	3,9	4,2	4,1

1. Països fora de la zona euro.
Font: Economic Forecast Spring 2007. Comissió Europea.

del 5,9% i del 4,9%, respectivament. Cal subratllar, especialment, la recuperació d'Alemanya a partir del 2004, amb taxes superiors al 7% per al bienni 2006-2007, el manteniment del ritme inversor al Regne Unit, i, en el cas d'Espanya, s'assoleix un màxim del 9,9% el 2007, només superat per Irlanda i Luxemburg dins la zona euro.

Les estimacions per al 2006 amb relació a l'ocupació¹⁸ superen les previsions de la zona euro que es varen fer en l'exercici passat en 0,6 punts, ja que s'arriba a una taxa de l'1,4%. A l'Europa dels 27 també es dona una tendència positiva, amb creixements entorn de l'1,5%. Les previsions de la Comissió Europea per a l'any 2007 i 2008 es mantenen, ja que es preveu un creixement de l'1,4% i de l'1,2%, respectivament. Alemanya ha passat de tenir un creixement negatiu del 0,6% el 2005, a un de positiu amb un 0,3% el 2006. Cal destacar que Estònia presenta el major creixement de l'ocupació de la UE-27 (5,6%). A la zona euro destaca Irlanda (4,4%), Luxemburg (3,7%) i Espanya (3,1%), amb unes taxes que se situen per sobre de la dels Estats Units (1,9%).

La taxa mitjana de desocupació de la zona euro va ser del 7,9% l'any 2006 i disminueix per al 2007 i per al 2008 fins al 6,9%. Pel que fa a Espanya, el 2006 s'ha reduït aquest valor fins al 8,6%. Cal remarcar que l'any 2006 tres països de la UE-15 presenten unes taxes d'atur millors per comparació als Estats Units (4,6%): és

el cas d'Irlanda (4,4%), d'Holanda i de Dinamarca (3,9%). Unes dades similars són les que es presenten per a la UE-27, amb una taxa de desocupació del 7,9% el 2006, que es redueix el 2007 i el 2008 al 7,2% i al 6,7%, respectivament.

La taxa de creixement de la inflació a la zona euro s'ha situat l'any 2006 en un 2%. Segons les previsions, pot seguir disminuint lleugerament dues dècimes percentuals fins a assolir una taxa de l'1,8% el 2007 i el 2008. L'objectiu a mitjà termini del Banc Central Europeu és mantenir la taxa de creixement de la inflació entorn del 2% anual. A la nova UE-27, la taxa de creixement de la inflació ha estat del 2,3% i es preveu que podrà disminuir fins al 2% el 2008. A la zona euro es troben per sobre de l'objectiu del 2%: Bèlgica (2,2%), Grècia (3,4%), Espanya (3,6%), Irlanda (2,6%), Itàlia (2,7%), Luxemburg (3,1%) i Portugal (3,3%).

L'any 2006, ha disminuït el dèficit públic a la zona euro respecte del 2005, ja que s'ha passat d'un -2,5% el 2005 a un -1,6% el 2006. Aquest valor es preveu que continuï disminuint sis dècimes l'any 2007 i dues l'any 2008. A la UE-27, la tendència decreixent del dèficit és similar, en passar del -2,4% l'any 2006 al -1% l'any 2008. S'ha de destacar que ha augmentat el nombre de països de la zona euro amb superàvit fiscal, aquest són: Bèlgica (0,2%), Espanya (1,8%), Irlanda (2,9%), Luxemburg (0,1%), Holanda (0,6%) i Finlàndia (3,9%). El

18. Són dades homògenes d'Eurostat en col·laboració amb els instituts nacionals d'estadística.

2006, Itàlia (-4,4%) i Portugal (-3,9%) no compleixen el criteri de Maastricht segons el qual el dèficit no ha de superar el 3% del PIB.

Pel que fa a l'endeutament públic, els criteris de Maastricht estableixen que no pot superar el 60% del PIB. El deute públic de la zona euro és del 69% del PIB, amb una tendència a disminuir l'any 2007 i el 2008 fins a un 65% del PIB. Els països que no compleixen el criteri són Bèlgica (89%), Alemanya (67,9%), Grècia (104,6%), França (63,9%), Itàlia (106,8%), Àustria (62,2%) i Portugal (64,7%), els mateixos que l'any passat. A la UE-27 s'ha previst que en els pròxims anys l'endeutament no sobrepassarà el llindar del 60%. El 2006 ha estat lleugerament superior: 61,7%.

L'any 2006, la balança de les operacions corrents de la zona euro amb la resta del món presenta una situació d'equilibri, ja que el seu valor és d'un 0% del PIB, amb unes previsions de superàvit de 0,2% i 0,1% els anys 2007 i 2008, respectivament. S'ha de destacar que els països amb un major dèficit per operacions corrents són Grècia (-11,4%), Espanya (-8,5%) i Portugal (-9,8%). A la UE-27, el balanç per al 2006 és del -0,7%, i es preveu que aquestes dades es mantindran el 2007 i s'agreuaran una dècima el 2008. Els països de l'ampliació que superen el 10% de dèficit per compte corrent són Estònia (-14,2%), Letònia (-21,1%), Lituània (-10,7%), Bulgària (-15,8%) i Romania (-10,3%).

2.3.

LA POLÍTICA ECONÒMICA I MONETÀRIA

En aquest apartat ens centram en els programes nacionals de reformes i en l'anàlisi de la política monetària i l'evolució de l'euro.

2.3.1. PRIMER ANY DELS PROGRAMES NACIONALS DE REFORMES¹⁹

El relançament de l'Estratègia renovada de Lisboa (ERL) ha donat prioritat als objectius del creixement sostenible i a l'ocupació, i s'ha concretat amb la posada en marxa del Programa comunitari de Lisboa (PCL) i dels programes nacionals de reformes (PNR).

El mes de gener del 2006, la Comissió ha elaborat el primer Informe anual conjunt de progrés dels PNR, en què s'han assenyalat quatre accions prioritàries: més inversió en coneixement i innovació, alliberar el potencial empresarial (en particular de les pimes), incrementar l'adaptabilitat dels mercats laborals basada en la flexiseguretat i establir una política estratègica per a l'energia i el canvi climàtic, accions que s'hauran d'implementar abans del 2008, abans que acabi la primera fase de l'ERL, que ja han estat assumides pel Consell Europeu de primavera de 23 i 24 de març de 2006, i que ja s'han inclòs en els PNR i en PCL.

19. Vegeu: *Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral. España 2006*, Consell Econòmic i Social d'Espanya, Madrid, 2007, capítol I, p. 40-49.

El mes d'octubre del 2006 la Comissió va presentar els progressos aconseguits pel PCL, xifrat en un 75% de les accions proposades per al 2007, mentre que s'assenyalen com a qüestions pendents les relatives a la transferibilitat de les pensions, la mobilitat dels treballadors en el mercat interior o la protecció dels drets de propietat intel·lectual, així com la necessitat

de simplificar la presa de decisions dins les institucions comunitàries.

Per la seva part, els estats també varen presentar al llarg de la tardor els progressos fets en els seus PNR; en aquest sentit destaca que Dinamarca, Estònia i Irlanda s'han considerat bons exemples per a la resta d'Europa. (Vegeu el quadre I-7.)

QUADRE I-7. VALORACIÓ DELS PNR EL 2006

Estats membres de la UE-25	Valoració global del ritme de progrés arribat	Utilització de mà d'obra	Flexibilitat i seguretat en l'ocupació	Innovació i R+D (i regles mercat interior)	Entorn empresarial	Educació i formació contínua
Àustria	Adequat	-			+	-
Alemanya	Adequat	+/-				
Bèlgica	Adequat	-		+	++	
Xipre	Adequat	+	-	+		-
Dinamarca	Molt adequat	++	++			
Eslovàquia	Adequat	+/-		+/-	+	+/-
Eslovènia	Adequat	-	-		+	
Espanya	Adequat	+	-	++	+	+/-
Estònia	Molt adequat			+		
Finlàndia	Molt adequat	+			++	+
França	Adequat	+	-	+		
Grècia	Limitat	-	-	+	+	+/-
Holanda	Adequat	-				+
Hongria	Limitat	+				-
Irlanda	Molt adequat			++		++
Itàlia	Adequat	-		+	+	-
Letònia	Lent	+		-	+	-
Lituània	Adequat	+	+	-		+/-
Luxemburg	Molt adequat	+	+	+		
Malta	Adequat	-		+	+	+
Polònia	Limitat	-		-	+	-
Portugal	Adequat			+	+	+/-
Regne Unit	Adequat		-		+	
Rep. Txeca	Lent		-	-	+	+
Suècia	Molt adequat	+		+	+	

Continua

QUADRE I-7. VALORACIÓ DELS PNR EL 2006

Estats membres de la UE-25	Sostenibilitat i qualitat de les finances públiques	Sostenibilitat medi ambiental	Competència	Infraestructures	Cohesió social	Millores en l'Administració
Àustria		+				
Alemanya	+/-		-			
Bèlgica	+		+		-	+
Xipre	+				-	
Dinamarca	++		+			
Eslovàquia						
Eslovènia	+		+		-	
Espanya	+		-			
Estònia	+					
Finlàndia	+					
França	+/-		-			
Grècia	+/-					+/-
Holanda			+			+
Hongria	+/-		+			-
Irlanda						
Itàlia	-		+/-		-	
Letònia	-				-	
Lituània			+	+	+	
Luxemburg		+			+	
Malta			-			
Polònia	+/-		-			+
Portugal	-				+	+/-
Regne Unit	+			+	+	
Rep. Txeca	+/-					
Suècia			+			

Nota:

- + Punts forts (nombroses actuacions desenvolupades en aquest àmbit).
- ++ Punts forts destacats per la Comissió.
- Punts dèbils que són objecte de recomanacions explícites per part de la Comissió.
- +/- Desenvolupament d'algunes actuacions, però necessitat d'aprofunditzar-hi amb recomanacions explícites de la Comissió.

Font: Comissió de les Comunitats Europees, *Execució de l'Estratègia de Lisboa renovada pel creixement i l'ocupació: Un any de resultats*, COM (2006) 816 final, 12 de desembre de 2006.

Pel que fa al PNR d'Espanya, en el balanç del primer any presentat pel Govern el mes d'octubre del 2006, destaca l'avanç en la consecució dels dos principals objectius amb vista al 2010 (igualar la renda per càpita amb la de la UE i situar la taxa d'ocupació al 66%). Com a aspecte positiu, assenyala l'evolució favorable mostrada per la taxa d'atur juvenil, que se situa més d'un punt per sota de l'objectiu fixat en el PNR per al 2008.

Quant als interlocutors socials, l'Informe anual de progrés del PNR mereix una valoració general positiva amb matisos. D'altra banda, els interlocutors socials han considerat que la seva participació en la revisió, el seguiment i l'actualització del PNR ha estat escassa. Per això, el Govern va proposar un protocol de treball conjunt entre el Govern i els interlocutors socials en el qual s'ha establert un calendari de reunions i consultes per desenvolupar el PNR i impulsar la participació futura.

El primer any de posada en marxa del PNR es concreta en el fet que s'han aprovat el 52,4% de les mesures proposades. Respecte dels dos grans objectius fixats pel PNR, el 2005 la renda per càpita relativa va arribar al 98,8% de la UE-25, 0,7 punts més que el 2004, mentre que la taxa d'ocupació va ser del 63,3% el 2005 enfront del 61% el 2004. La mateixa evolució favorable la presenten la resta d'objectius específics a excepció de l'objectiu transversal de reducció d'emissions de CO₂. (Vegeu el quadre I-8.)

2.3.2. ANÀLISI DE LA POLÍTICA MONETÀRIA I L'EVOLUCIÓ DE L'EURO²⁰

Des del desembre del 2005 i al llarg del 2006, el Banc Central Europeu (BCE) va modificar la política monetària. El BCE va pujar els tipus d'interès, amb l'objectiu de fer front als riscos que, per a l'estabilitat de preus a mitjà termini, suposaven l'evolució a l'alça dels preus del petroli, la sòlida recuperació de l'economia europea i la folgada liquiditat de la zona euro. (Vegeu el quadre I-4.)

El tipus d'interès de les operacions principals de finançament, referència principal, es va situar al 3,5% després de la darrera pujada del desembre del 2006; són els tipus més alts des del 2001. A més, el diferencial amb els tipus d'interès dels Estats Units es va ampliar, va arribar als 2,5 punts bàsics durant el primer semestre i es va reduir a 1,75 punts bàsics a partir de la darrera pujada de desembre, havent pujat també els tipus als Estats Units al llarg de l'any.

Com a conseqüència de l'augment de preu del petroli, els grups amb component energètic varen ser més inflacionistes; habitatge i transport registraren en la mitjana de l'any variacions interanuals del 4,7 i 3,2%, respectivament.

Quant al mercat de divises, l'evolució del diferencial de tipus d'interès juntament amb el debilitament de l'economia nord-americana es va reflectir clarament en el

20. Vegeu: *Memòria sobre la situació socioeconòmica y laboral. España 2006*, Consell Econòmic i Social d'Espanya, Madrid, 2007, capítol II, p. 31-40.

QUADRE I-8. PRINCIPALS EIXOS D'ACTUACIÓ DEL PROGRAMA NACIONAL DE REFORMES D'ESpanyA. OBJECTIUS I ASSOLIMENTS

Eixos d'actuació del PNR i directrius comunitàries	Espanya					PNR	
	2004	2005	2005	2005	2005	2008	2010
Objectius							
Principals							
Convergència en PIB per càpita (PPA, UE-25=100)	98,1	98,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Taxa d'ocupació del 66%	61,0	63,3	63,8	63,8	66,0	66,0	66,0
Transversal							
Reduir les emissions de CO ₂ (índex 1990=100) ^a	140,0	152,0	92,5	92,5	—	—	137,0
Específics							
Reduir el deute públic al 34% del PIB	46,4	43,1	63,4	63,4	37,5	37,5	34,0
Augmentar la dotació de vies fèrries fins als 35 km/1000 km ² de superfície	28,3	29,4	48,3	48,3	32,0	32,0	35,0
Reduir la taxa d'accidentalitat en carreteres en un 40% ^b	15,9	13,4	10,9	10,9	11,0	11,0	9,5
Reduir un 50% la taxa d'abonament escolar prematur ^c	31,7	30,8	15,2	15,2	20,1	20,1	15
Eix 4: L'estratègia d'investigació, desenvolupament i innovació (INGENIO 2010) (directrius de la 7 a la 9)							
Duplicar la inversió en I+D ^d	1,1	1,1	2	2	1,6	1,6	2
Eix 5: Més competència, millor regulació, eficiència de les AP i competitivitat (directrius de la 7 a la 15)							
Convergir amb Europa en societats de la informació (TIC/PIB)	5,2	5,5	6,4	6,4	6,3	6,3	7
Convergir amb la mitjana europea en els indicadors de competència en els quals estiguem per sota	—	—	—	—	—	—	—
Eix 6: Mercat de treball i diàleg social (directrius de la 17 a la 24)							
Augmentar la taxa d'ocupació femenina	48,3	51,2	56,3	56,3	54,4	54,4	57
Reduir la taxa de desocupació juvenil	22,1	19,7	18,7	18,7	19,3	19,3	18,6
Reduir la sinistralitat laboral en un 15% ^e	3,9	2	—	—	—	—	15
Eix 7: Pla de foment empresarial (directrius 14 i 15)							
Augmentar la taxa de creació d'empreses de més d'un treballador en un 25%	7,8	8	—	—	9	9	9,8

Nota:

a. Objectiu mitjà per al període 2008-2010.

b. Percentatge de víctimes mortals 1.000 passatgers per km. Dades d'Espanya del 2002 i del 2004 i per la UE de 2002.

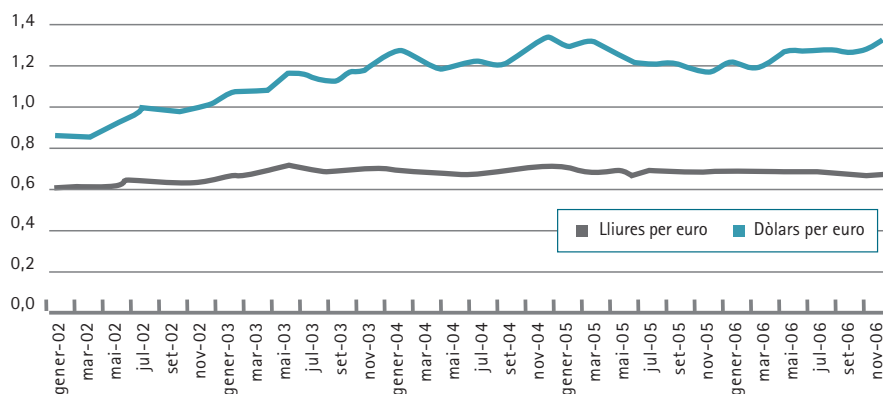
c. Percentatge de joves (18-24 anys) que han completat com a màxim l'educació secundària i no continuen cap estudi o formació.

d. Dades del 2003 i del 2004.

e. Nombre d'accidents de treball amb baixa laboral per cada 100.000 treballadors afiliats a la Seguretat Social.

Font: Programa Nacional de Reformes de Espanya.

Gràfic I-8
Cotització de la lliura esterlina i del dòlar

Font: BCE.

comportament dels tipus de canvi. Al llarg del 2006, l'euro es va incrementar enfront del dòlar un 0,4%, i va arribar de mitjana, com ja s'ha mencionat, a un tipus de canvi d'1,26 dòlars per euro²¹. Els tipus de canvi enfront de la lliura esterlina en la mitjana anual es va situar en 0,682 lliures per euro. La recuperació de l'economia europea en el darrer any també va reflectir una apreciació significativa davant el ien japonès, un 6,7% per comparació a l'1,8% de l'any anterior, i va arribar a un tipus de canvi de 146,06 iens per euro. (Vegeu el gràfic I-8.)

Per tant, l'evolució de l'euro en els darrers anys està reforçant el paper de la moneda europea com a moneda de reserva davant l'hegemonia tradicional de dòlar, i genera una lleugera diversificació en les reserves

dels bancs centrals. L'euro s'ha convertit en una moneda atractiva, no tan sols com a dipòsit de valor, sinó també com a mitjà de transacció, tal com reflecteix l'augment continu del comerç i les inversions de la Unió Europea amb la resta del món.

2.4.

EL BALANÇ DE L'ESTRATÈGIA EUROPEA D'OCUPACIÓ, EL DIÀLEG SOCIAL I LA PROTECCIÓ SOCIAL

En aquest apartat ens centram a analitzar el balanç de l'Estratègia europea d'ocupació, el diàleg social i les relacions laborals, i la protecció social.²²

21. Les dades per trimestres són: 1,20, 1,26, 1,27 i 1,29.

22. Vegeu: *op. cit.*, Consell Econòmic i Social d'Espanya, Madrid, 2007, p. 88-110 (capítol II) i p. 114-120 (capítol III).

2.4.1. EL BALANÇ DE L'ESTRATÈGIA EUROPEA D'OCUPACIÓ

Segons les darreres dades de l'Eurostat, a pesar de l'evolució favorable de l'ocupació, els progressos en el compliment dels objectius quantificats en matèria d'ocupació de l'Estratègia europea d'ocupació (EEE) segueixen essent lents, ja que encara no s'ha aconseguit arribar als objectius que es fixaren per a l'any 2005. Això no obstant, s'observen millores en la majoria dels indicadors:

- La taxa d'ocupació de la UE-25 va augmentar un punt (fins al 64,7%), encara 2,3 punts per sota de l'objectiu fixat per al 2005 i a 5,3 punts de l'objectiu del 70% establert per al 2010.
- La taxa d'ocupació femenina va arribar al 57,3%, així supera l'objectiu que es va fixar el 2005 i se situa a només 2,7 punts de l'objectiu del 2010.
- L'evolució de la taxa d'ocupació de majors de 55 anys ha passat del 42,4% al 43,6%, encara és 6,4 punts inferior a l'objectiu per al 2010.

A Espanya, la taxa d'ocupació de la població de 15 a 64 anys es va situar al 64,8%, 1,5 punts per sobre de la registrada l'any anterior. A pesar d'haver moderat el ritme de creixement respecte de l'any anterior, es manté, juntament amb Alemanya, Eslovàquia, Estònia, Letònia i Polònia, entre els sis països de la UE-25 que han registrat increments més grans. Els tres països amb millors resultats han estat Dinamarca, Holanda i Suècia. El creixement de la taxa femenina

espanyola ha crescut 2 punts, fins al 53,2%, i és el país de la UE-25 que ha registrat major creixement, després d'Estònia i de Letònia. Encara que la taxa d'ocupació femenina espanyola es troba 3,8 punts percentuals per sota de l'objectiu previst per al 2010 en el Programa nacional de reformes, si es manté l'evolució actual, sembla possible que es compleixi abans d'aquesta data. Pel que fa a la taxa d'ocupació de majors de 55 anys, ha seguit avançant a Espanya fins a situar-se en el 44,1%, mig punt per sobre de la mitjana comunitària. Això significa que Espanya hauria de créixer a un ritme del 3% en els pròxims anys per poder complir l'objectiu previst per al 2010. (Vegeu el quadre I-9.)

2.4.2. EL DIÀLEG SOCIAL I LES RELACIONS LABORALS

El diàleg social, de caràcter bipartit entre les organitzacions d'empresaris i de treballadors, o tripartit, amb la participació dels governs, va continuar desenvolupant-se al llarg del 2006. L'adopció d'un nou programa de treball va obrir un nou cercle de diàleg en el qual les organitzacions sindicals i empresarials emmarcaran la seva contribució a uns objectius, lligats a l'Estratègia de Lisboa, en els pròxims anys.

Gràcies al consens dels agents socials en relació amb l'Estratègia, es va aprovar el Programa de treball conjunt 2006-2008. Seguidament, es comenten els objectius, les matèries, els instruments i els compromisos del Programa de treball conjunt 2006-2008:

QUADRE I-9. INDICADORS DE L'ESTRATÈGIA D'OCCUPACIÓ, ESPANYA, UE-25. 2005-2006

Indicadors*	Espanya		UE-25		UE-25 mitjana 3 millors		Diferència Espanya-UE-25		Diferència Espanya		Objectius 2010**	Diferències el 2006 respecte dels objectius 2010		
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006			Espanya UE-25	Espanya UE-25
Ocupació														
Taxa d'ocupació (% població de 15 a 64 anys)	63,3	64,8	63,8	64,7	73,9	74,9	-0,5	0,1	-10,6	-10,1	66,0	70,0	-1,2	-5,3
Taxa d'ocupació femenina (% dones de 15 a 64 anys)	51,2	53,2	56,3	57,3	69,6	70,6	-5,1	-4,1	-18,4	-17,4	57,0	60,0	-3,8	-2,7
Taxa d'ocupació de majors (% població de 55 a 64 anys)	43,1	44,1	42,5	43,6	61,9	62,9	0,6	0,5	-18,8	-18,8	—	50,0	—	-6,4
Desocupació														
Taxa d'atur (% població activa)	9,2	8,5	8,7	7,9	4,5	4,1	0,5	0,6	4,7	4,4	—	—	—	—
Taxa d'atur femenina (% població femenina activa)	12,2	11,6	9,8	9,0	4,5	4,3	2,4	2,6	7,7	7,3	—	—	—	—
Taxa d'atur jove (% població activa de 15 a 24 anys)	19,7	17,9	18,5	17,3	8,5	7,6	1,2	0,6	11,2	10,3	18,6	—	-0,7	—
Ràtio de desocupació jove (% població de 15 a 24 anys)	9,7	8,8	8,3	7,6	4,1	3,0	1,4	1,2	5,6	5,3	—	—	—	—
Atur de llarga duració (% total aturats)	24,5	21,7	45,0	44,9	20,1	18,4	-20,5	-23,2	4,4	3,3	—	—	—	—
Creixement del PIB real	3,5	3,9	1,7	2,9	9,6	10,5	1,8	1,0	-6,1	-6,6	3,0	3,0	0,9	-0,1

* Els indicadors d'aquest quadre recullen la població de 15 a 64 anys, excepte quan s'indiqui el contrari.

** Els objectius per al 2010 d'Espanya són els del Programa Nacional de Reformes de 2005 i els de la UE-25 són els objectius fixats per la Cimerà de Lisboa de 2004.

Font: Elaboració pròpia amb dades d'Eurostat, Labour Force Survey, segons trimestres, i dades anuals de creixement del PIB real a preus constants de 2000.

- **Objectius:**

- Les organitzacions CES (Confederació de Sindicats Europeus), UNICE (Unió de Confederacions de la Indústria i de les Organitzacions Empresarials d'Europa), UEAPME (Unió Europea de l'Artesanat i de les Petites i Mitjanes Empreses), CEEP (Centre Europeu de l'Empresa Pública), EUROCADRES (Consell dels Quadres Europeus) i CEC (Centre Europeu dels Consumidors) reiteren el seu suport a l'Estratègia de Lisboa.
- Contribuir i promoure el creixement, l'ocupació i la modernització del model social europeu, comprometent-se a dur a terme una anàlisi conjunta dels desafiaments clau que afronten els mercats de treball europeus.
- El nou Programa de treball és, a més, un factor clau per reforçar l'autonomia dels agents socials.

- **Matèries:**

- Polítiques macroeconòmiques i de mercat laboral.
- Canvi demogràfic, envelliment actiu, integració dels joves, mobilitat i migracions.
- Aprenentatge permanent, competitivitat, innovació i integració dels grups desfavorits en el mercat del treball.

- Equilibri entre flexibilitat i seguretat.

- Treball no declarat.

- **Instruments i compromisos:**

- Recomanacions conjuntes a les institucions europees i nacionals.
- Definir prioritats perquè les incloguin els agents socials en un marc d'accions sobre l'ocupació.
- Negociar un acord autònom sobre la integració laboral dels grups desfavorits i sobre l'aprenentatge permanent.
- Negociar un acord marc voluntari sobre assetjament i violència.
- Promoure i avaluar les orientacions per a la gestió del canvi i les seves conseqüències socials, i les conclusions sobre comitès d'empresa europeus.
- Informar sobre l'aplicació dels acords sobre teletreball, estrès, i el marc d'accions sobre la igualtat de gènere. Desenvolupar la comprensió comuna de tots aquests instruments i com poden tenir un impacte positiu en els diferents nivells de diàleg social.

En el marc de la Cimera Social Tripartida de primavera es va posar de manifest la creixent importància de les polítiques de millora de les competències i qualificacions, i el paper dels agents socials en la definició de polítiques formatives adequades al desenvolupament i l'actualització de les qualificacions en l'actual context productiu i econòmic.

Un altre eix de treball són les accions per promoure la igualtat entre homes i dones, d'acord amb el marc d'accions adoptat el 2005.²³ Les organitzacions signants es varen comprometre a complir-lo en els pròxims cinc anys.

Un important àmbit d'actuació dels agents socials se situa a promoure i avaluar les orientacions comunes sobre la gestió de les reestructuracions i les seves conseqüències socials, i vinculat a això, de les conclusions conjuntes sobre el paper dels comitès d'empresa europeus. El seguiment continuat i conjunt de les reestructuracions a Europa per part dels agents socials i les institucions podria i hauria de tenir un marc rellevant en el recentment creat Fòrum de les Reestructuracions.

El mes d'octubre, a la Cimera Social Tripartida, es va produir un debat sobre el significat de la noció *flexiseguretat*. La Confederació Europea de Sindicats (CES) no es va mostrar disconforme amb la flexiseguretat sempre que no recaigui en la precarietat laboral i es prevegi en un model amb drets socials i de protecció social. L'organització empresarial UNICE va considerar que la flexiseguretat ha d'unir l'equilibri de mesures econòmiques i socials per impulsar la creació de llocs de treball. Per la patronal europea, s'ha d'aprofundir en tres àmbits: una legislació laboral flexible, la lluita contra el treball irregular i un equilibri entre polítiques actives de mercat de treball i polítiques fiscals adequades. Finalment, l'organització que agrupa petites i mitjanes empreses, UEAPME, reduiria la regulació de

la contractació i l'acomiadament, i entén la seguretat com una cosa més dirigida a ocupabilitat que no al lloc de treball.

Altres aspectes sobre diàleg social i relacions laborals que es preveuen en el Programa de treball conjunt és la negociació de l'Acord marc sobre l'assetjament i la violència en el treball. Totes les organitzacions estan d'acord a treballar aspectes relacionats amb la prevenció, la identificació i el seu tractament, així com el procediment per fer-ne un seguiment i aplicar-lo.

Aquestes mateixes organitzacions (CES, UNICE, UEAPME i CEEP) també acordaren la regulació autònoma del teletreball, com a mitjà per modernitzar l'organització del treball i contribuir a una societat i una economia del coneixement.

Finalment, el diàleg social de l'àmbit sectorial s'ha mostrat en aquests darrers anys molt actiu. S'han signat uns quants acords sectorials, com per exemple el que està dirigit a protegir la seguretat i la salut dels treballadors dels riscos de la pols de silici cristal·lí. L'experiència sectorial d'aquests anys s'ha basat en una millor estructuració del diàleg social en el tractament d'un conjunt ampli de temes i en l'adopció d'un conjunt d'instruments de diversos graus i naturalesa.

2.4.3. LA PROTECCIÓ SOCIAL²⁴

L'Agenda Social Europea revisada, vigent fins al 2010, completa la revisió intermèdia de l'Estratègia de Lisboa desenvolupant un paper fonamental en la promoció

23. CES, UNICE, UEAPME i CEEP: «Marc d'accions per a la igualtat entre homes i dones», 22 de març de 2005. Vegeu la *Memòria del CES Espanya*, capítol II.3.1.1.

24. Vegeu: *op. cit.*, Consell Econòmic i Social d'Espanya, Madrid, 2007, p. 114-120 (capítol III).

de la dimensió social del creixement econòmic. L'Agenda té dos eixos prioritaris: aconseguir la plena ocupació i aconseguir una societat més solidària.

L'any 2006 s'han produït alguns avanços en el compliment de l'Agenda:

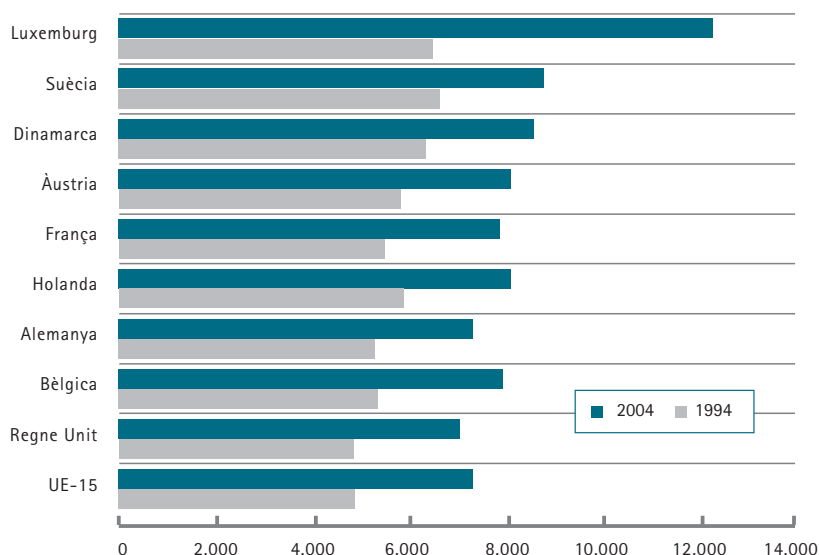
- L'aplicació de la nova fase del mètode obert de coordinació (MOC), que segons el primer informe s'ha de fixar amb uns objectius comuns estructurats en tres grans àrees: la pobresa i l'exclusió social; les pensions, i l'atenció sanitària i l'assistència de llarga durada.
- L'aplicació d'un nou instrument financer per a les polítiques socials, el programa PROGRESS (2007-2013), dirigit a donar suport financer a l'execució dels objectius de la UE en matèria d'o-

cupació, protecció i inclusió social, condicions de treball, no-discriminació, i diversitat i igualtat de gènere.

- La Comissió va aprovar el 2006 una comunicació relativa al desafiament demogràfic amb què s'enfronta la UE en el context de la globalització, sobretot l'envelliment demogràfic. Per la UE-25, les projeccions mostren que la despesa pública relacionada amb l'edat augmentarà entre 3 i 4 punts del PIB entre el 2004 i el 2050, fet que suposaria un augment del 10% de la despesa pública, que afectarà les pensions, la salut i els serveis prestats a les persones d'edat avançada.

L'esforç que dedica Espanya a la protecció social segueix essent molt inferior a la mitjana de la UE-15 i de la UE-25. El 2004,

Gràfic I-9
Intensitat de la protecció social en la Unió Europea (1994-2004)*

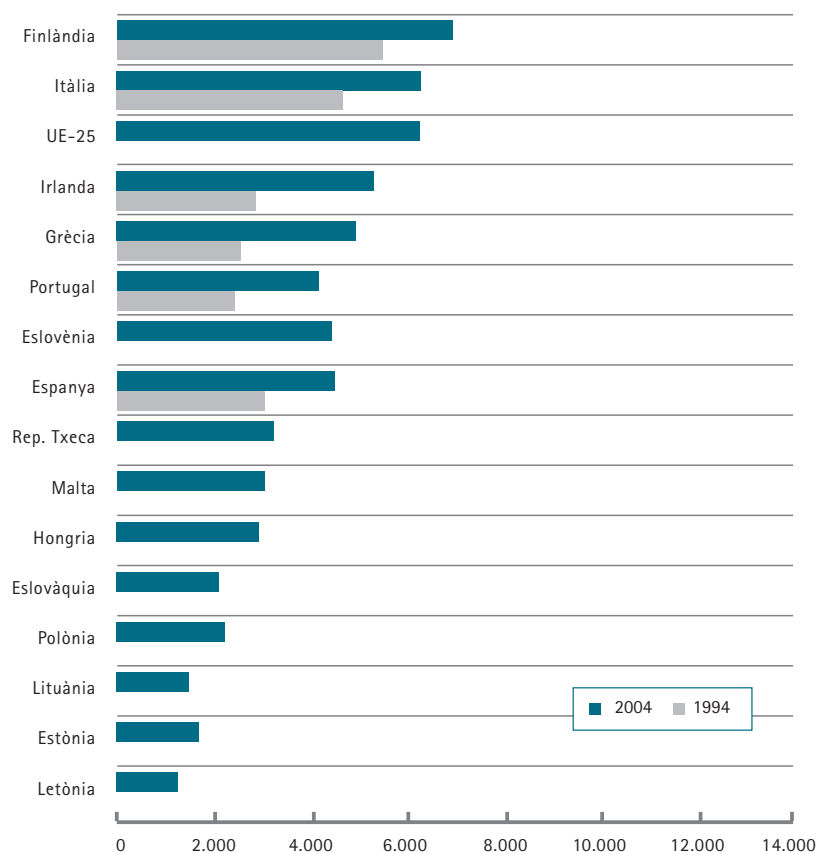

Continua

Espanya dedicava a protecció social una quantitat equivalent al 20% del PIB, mentre que la mitjana de la UE-15 se situava en 27,6% i la mitjana de la UE-25 es trobava en 27,3%. La distància es manté quan es mesura la despesa en protecció social en euros per habitant: el 2004, Espanya dedicava per habitant 3.025 euros a preus constants de 1995, lluny de la mitjana de

la UE-15 (6.083 euros/habitant/any) i també per sota de la mitjana de la UE-25, que disminueix notablement amb la incorporació dels 10 països en la penúltima ampliació (3.587 euros/habitant/any). Considerant la intensitat de la protecció social en unitats de paritat de poder adquisitiu, Espanya se situava entre Eslovènia i la República Txeca. (Vegeu el gràfic I-9.)

Gràfic I-9
Intensitat de la protecció social en la Unió Europea (1994-2004)*

* Despesa en protecció social per habitant en termes SEEPROS. Paritats de poder adquisitiu, milers d'unitats
 Nota: En el cas dels països de l'ampliació no hi ha dades del 1994; Xipre no disposa de dades i les d'Estònia, Letònia, Lituània i UE-25 corresponen al 2001.
 Font: Eurostat, *European social statistics: Social protection. Expenditure and receipts, 1994-2004.*

2.5.

LA POLÍTICA DE COHESIÓ PER AL 2007-2013 I LA POLÍTICA REGIONAL

En aquest subapartat analitzam la política de cohesió per al 2007-2013 i la política regional.

2.5.1 LA POLÍTICA DE COHESIÓ PER 2007-2013: ACORD D'ESPANYA I LA COMISSIÓ DEL SEU PLA I PRIORITATS²⁵

La Comissió Europea sobre el pla nacional i les prioritats en matèria de política de cohesió per al període 2007-2013 ha donat suport total a les prioritats de l'Estratègia nacional espanyola, que estan estretament vinculades a l'Estratègia de Lisboa a favor del creixement i l'ocupació de qualitat.

Per comparació al 2000-2006, i malgrat la reducció de més del 40% de l'ajuda comunitària, el pla presentat per Espanya incrementa, de manera considerable, el suport a l'Estratègia de Lisboa, concretament pel que fa a l'àmbit de la investigació, la innovació i la societat de la informació.

El marc estratègic nacional de referència descriu en termes generals de quina manera pensa utilitzar Espanya els recursos de la UE (35.200 milions d'euros) en els pròxims set anys.

L'objectiu principal d'Espanya per al 2007-2013 és «contribuir a la cohesió i al desenvolupament equilibrat de la Unió gràcies a un creixement conjunt i sostenible d'Espa-

nya i de cadascuna de les seves ciutats i comunitats autònomes». Aquest objectiu es tradueix en tres objectius estratègics:

- Fer d'Espanya un lloc més atractiu per invertir i treballar.
- Millorar el coneixement i la innovació per reforçar el creixement.
- Crear més llocs de treball i de millor qualitat.

Es pretén reflectir aquests objectius en temes dirigits a estimular l'economia del coneixement, afavorir el medi ambient i un transport sostenible, fer avançar el desenvolupament local i urbà, promoure l'aprenentatge permanent i la creació d'empreses, millorar el capital humà, fomentar l'accés al treball, la inclusió social i la igualtat d'oportunitats, etc. El marc estratègic s'executarà per mitjà de 45 programes, dels quals 23 es finançaran amb el Fons Europeu de Desenvolupament Regional i els 22 restants seran a càrrec del Fons Social Europeu. D'entre aquests programes, s'ha de destacar la creació d'un nou Fons de Tecnologia dedicat a la investigació i a la innovació en les empreses, una acció nacional de desenvolupament urbà integrat i diferents accions destinades a conciliar millor la vida professional i privada i reduir l'abandonament prematur de l'escola.

Tots els estats membres han presentat les seves propostes. Els primers plans que s'han aprovat són els de Malta, Grècia, Àustria, Dinamarca i Lituània, sempre tenint en compte que han posat especial èmfasi en la innovació, la investigació i el desenvolupament tecnològic, la societat de la informa-

25. Vegeu el document IP/07/634. Hof/Brussel·les, 9 de maig de 2007.

ció, la protecció del medi ambient, les fonts d'energia renovables i la creació de més llocs de treball de millor qualitat.

2.5.2. LA POLÍTICA REGIONAL²⁶

Des de l'ampliació de la Unió Europea (UE) del 2004, s'han acumulat disparitats regionals en l'espai comunitari. Hi ha hagut intents de reduir aquestes disparitats amb intervencions de tot tipus per part de la UE, però no han estat del tot fructífers. Ara, amb les dues darreres incorporacions (Bulgària i Romania), la situació regional comunitària encara és més complexa i difícil, i la dotació pressupostària de la política de cohesió territorial és menor.

Les diferències regionals s'analitzen mitjançant l'estudi de les variables següents: el PIB per càpita, l'ocupació i la desocupació, i la productivitat del factor treball.

Quant a les disparitats en el PIB per càpita, d'acord amb les darreres dades disponibles del 2003, el panorama regional es considera vertaderament preocupant. L'indicador més senzill i el que ofereix una perspectiva més clara és la ràtio entre nivells extrems. Aquesta ràtio, a la UE-27, arriba al 12,8, és a dir, que la renda per càpita de la regió comunitària més rica, Inner London, és 12,8 vegades superior a la regió més pobra, el nord-est de Romania. Les regions més riques són al Regne Unit, Benelux, Suècia, el sud d'Alemanya i el nord d'Itàlia, mentre que les més pobres es troben, sobretot, a Bulgària i Romania. Això és una mostra evident que la nova perifèria pobra de la UE es localitza, majoritàriament, en els països d'Europa de l'Est, de manera que es desplaça del sud d'Europa a l'est d'Europa. (Vegeu el quadre I-10.)

QUADRE I-10. REGIONS AMB ELS MAJORS I MENORS NIVELLS DE PIB PER CÀPITA (EN PPC), 2003 (UE-25=100)

Regions amb el PIB per càpita més alt		Regions amb el PIB per càpita més baix	
1. Inner London (UK)	277,6	1. Nord-Est (RO)	21,7
2. Brussel·les-Capital (BE)	237,6	2. Severen Tsentralen (BG)	24,2
3. Luxemburg (LU)	233,9	3. Sud (RO)	24,4
4. Hamburg (DE)	184,0	4. Yuzhen Tsentralen (BG)	24,6
5. Île de France (FR)	173,3	5. Yugoiztochen (BG)	24,9
6. Wein (AT)	170,9	6. Severoiztochen (BG)	25,3
7. Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (UK)	165,1	7. Sud-Vest (RO)	25,5
8. Província Autònoma Bolzano (IT)	160,0	8. Sud-Est (RO)	25,6
9. Oberbayern (DE)	157,9	9. Severozapaden (BG)	26,1
10. Estocolm (SE)	157,9	10. Nord-Vest (RO)	29,1

Llegenda: UK: Regne Unit; BE: Bèlgica; LU: Luxemburg; DE: Alemanya; FR: França; AT: Àustria; IT: Itàlia; RO: Romania, i BG: Bulgària.

Font: Eurostat, Statistics in focus 17/2006.

26. Vegeu: José Villaverde Castro, «Disparidades regionales en la Unión Europea ampliada ¿el cuento de nunca acabar?», *Cuadernos de Información Económica*, núm. 196, gener-febrer de 2007, p. 111-120.

No s'ha d'oblidar que dins el que es considera la UE més desenvolupada també hi ha regions pobres, i són Grècia i Itàlia les més desfavorides. Una altra qüestió que cal destacar de l'amplitud de les disparitats regionals és la intensitat. El Regne Unit i Bèlgica són els països on les desigualtats regionals tenen una major intensitat. Espanya, en aquest sentit, ocupa una posició intermèdia.

Parlant en termes evolutius, es pot dir que durant el període 2000-2003 hi ha hagut indicis que s'ha produït un procés lent de convergència, ja que la proporció de població europea que viu en regions amb nivells de renda inferiors al 75% de la mitjana o per sobre del 125% ha disminuït. Això significa que aquest procés de convergència s'ha sustentat, sobretot, en el fet que algunes regions de la UE-15 han sobrepassat el llindar del 75% i d'altres han caigut per sota del 125%.

Pel que fa al mercat de treball, cal dir que un dels principals objectius de la Cimera de Lisboa establia que la taxa d'ocupació fos del 67% el 2005 i del 70% el 2010. El 2005 la taxa d'ocupació de la UE-25 es va situar al 63,7%, més de tres punts per sota de la xifra objectiu. La ràtio entre els valors extrems és d'1,8, xifra considerada preocupant. D'altra banda, hi ha regions que tenen una taxa d'ocupació que supera la xifra del 60%, aquestes es troben bàsicament a Holanda, el sud d'Alemanya, Àustria, Bèlgica i fonamentalment el Regne Unit. A l'extrem oposat, tenim taxes d'ocupació regionals molt baixes, que solen correspondre a països de l'ampliació, com Bulgària i Polònia. Al nostre país,

són cinc les regions que es troben en aquesta situació: Astúries, Extremadura, Andalusia, Ceuta i Melilla.

Des del punt de vista de la desocupació o l'atur, les diferències regionals també són molt pronunciades. La taxa d'atur de la regió que registra un nivell més elevat, Réunion (França), és 11,6 vegades superior a la de la regió que anota el nivell més baix, Herefordshire, Worcestershire i Warwickshire (Regne Unit). Això no obstant, hi ha algunes regions dels països més rics que també concentren taxes d'atur molt elevades. Els dos nous membres de la UE (Bulgària i Romania) reflecteixen una situació regional millor que la mitjana comunitària.

Quan ens referim a l'atur, sabem que no afecta d'igual manera a tots els col·lectius, en particular sabem que afecta més les dones i els joves. El Regne Unit continua essent el millor situat pel que fa a l'atur femení i Holanda ocupa aquesta mateixa posició quant a l'atur dels joves. Malauradament per a Espanya, Ceuta i Melilla són regions amb una taxa d'atur femení força elevada. (Vegeu el quadre I-11.)

Finalment, la productivitat és considerada per molts d'economistes com el principal determinant del creixement econòmic i del nivell de desenvolupament.

L'any 2003 les disparitats regionals de la UE-25 eren molt grans. La ràtio entre els valors extrems era igual a 6; per tant, la regió amb el nivell més alt (Brussel·les) té una productivitat sis vegades major a la que registra el nivell més baix (Lubelskie, Polònia). Les regions més productives es troben al que anomenem l'Europa rica, entre les quals hi ha tres regions espanyo-

QUADRE I-11. REGIONS AMB LES MAJORS I MENORS TAXES DE DESOCUPACIÓ A LA UE, 2005

Regions amb les taxes més baixes		Regions amb les taxes més altes	
Regió	Taxa	Regió	Taxa
Total			
1. Herefordshire, Worcestershire & Warwickshire (UK)	2,6	1. Réunion (FR)	30,1
2. Província Autònoma de Bolzano (IT)	2,7	2. Guadalupe (FR)	25,9
3. North Yorkshire (UK)	2,9	3. Guyane (FR)	24,8
4. Salzburg (AT)	3,2	4. Východné Slovensko (FR)	23,1
5. Valle d'Aosta (IT)	3,2	5. Dolnoslaskie (PL)	22,8
6. Cheshire (UK)	3,3	6. Zachodniopomorskie (PL)	22,7
7. Lincolnshire (UK)	3,3	7. Halle (DE)	22,3
8. Zeeland (NL)	3,3	8. Mecklenburg-Vorpommern (DE)	21,4
9. Cornwall & Isles of Scilly (UK)	3,4	9. Dessau (DE)	21,3
10. Gloucestershire, Wiltshire & North Somerset (UK)	3,5	10. Leipzig (DE)	20,5
Dones			
1. Herefordshire, Worcestershire & Warwickshire (UK)	2,3	1. Réunion (FR)	33,3
2. East Wales (UK)	2,5	2. Guadalupe (FR)	29,5
3. Gloucestershire, Wiltshire & North Somerset (UK)	3,1	3. Ceuta (ES)	29,4
4. Dorset & Somerset (UK)	3,1	4. Dytiki Makedonia (EL)	28,0
5. Salzburg (AT)	3,4	5. Guyane (FR)	27,1
6. Northern Ireland (UK)	3,4	6. Zachodniopomorskie (PL)	24,8
7. Hampshire & Isle of Wight (UK)	3,5	7. Východné Slovensko (SK)	24,0
8. Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (UK)	3,5	8. Dolnoslaskie (PL)	23,7
9. Província Autònoma de Bolzano (IT)	3,5	9. Melilla (ES)	23,3
10. Zeeland (NL)	3,5	10. Warminsko-Mazurskie (PL)	22,6
Joves (15-24 anys)			
1. Zeeland (NL)	6,2	1. Guadalupe (FR)	59,1
2. Noord-Brabant (NL)	6,5	2. Réunion (FR)	52,2
3. Utrecht (NL)	6,8	3. Calabria (IT)	46,1
4. Oberösterreich (AT)	6,9	4. Dolnoslaskie (PL)	45,0
5. Província Autònoma de Bolzano (IT)	7,3	5. Sicília (IT)	44,8
6. Dorset & Somerset (UK)	7,5	6. Dytiki Makedonia (EL)	44,1
7. Gelderland (NL)	7,7	7. Świętokrzyskie (PL)	43,6
8. Herefordshire, Worcestershire & Warwickshire (UK)	7,8	8. Podkarpackie (PL)	43,3
9. Overijssel (NL)	7,9	9. Martinique (FR)	42,7
10. Noord-Holland (NL)	8,1	10. Zachodniopomorskie (PL)	41,7

Llegenda: UK: Regne Unit; IT: Itàlia; AT: Àustria; NL: Holanda; FR: França; PL: Polònia; DE: Alemanya; ES: Espanya; EL: Grècia, i SK: Eslovàquia.

Font: Eurostat News release, 150/200.

QUADRE I-12. REGIONS AMB ELS MAJORS I MENORS NIVELLS DE PRODUCTIVITAT (EN PPC), 2003 (UE-25=100)

Regions amb la productivitat més alta		Regions amb la productivitat més baixa	
1. Brussel·les (BE)	283,0	1. Lubelskie (PL)	35,3
2. Inner London (UK)	265,5	2. Podkarpackie (PL)	40,0
3. Luxemburg (Grand-Duché) (LU)	235,4	3. Latvia (LV)	40,3
4. Île de France (FR)	171,5	4. Swietokrzyskie (PL)	41,9
5. Hamburg (DE)	171,3	5. Podlaskie (PL)	43,1
6. Corse (FR)	166,2	6. Łódzkie (PL)	44,3
7. Wien (AT)	159,3	7. Východné Slovensko (SK)	44,7
8. Bremen (DE)	151,4	8. Lituània (LT)	46,3
9. Antwerpen (BE)	142,5	9. Malopolskie (PL)	46,6
10. North Eastern Scotland (UK)	140,9	10. Észak-Magyarország (HU)	46,8

Llegenda: BE: Bèlgica; UK: Regne Unit; LU: Luxemburg; FR: França; DE: Alemanya; AT: Àustria; PL: Polònia; LV: Letònia; SK: Eslovàquia; LT: Lituània, i HU: Hongria.

Font: Eurostat.

les amb nivells de productivitat superiors en més d'un 10% a la mitjana esmentada de la UE-25 (Madrid, Navarra i País Basc), i les menys productives es localitzen a l'Europa de l'Est. (Vegeu el quadre I-12.)

2.6.

L'ESPAI EUROPEU D'INVESTIGACIÓ: NOVES PERSPECTIVES²⁷

D'ençà que es va reunir el Consell Europeu de Lisboa, el mes de març del 2000, s'ha plantejat l'objectiu de crear un Espai Europeu d'Investigació (EEI) i s'han posat en marxa diverses iniciatives.

La Unió Europea i els estats membres han reconegut que, juntament amb una educació d'alta qualitat i una formació contínua i un entorn propici a la innovació, l'EEI és molt important per fer d'Europa una societat del coneixement capdavantera. El concepte de l'EEI combina els elements següents: un mercat interior europeu de la investigació, en el qual els investigadors, la tecnologia i els coneixements puguin circular lliurement; la coordinació efectiva de les activitats en l'àmbit europeu, i els programes i les polítiques d'investigació nacionals i regionals, i les iniciatives executades i finançades a escala europea.²⁸

27. Vegeu el Llibre verd. COM (2007) 161 final. Brussel·les 4.4.2007. Aquest apartat s'amplia amb informació relativa a les Illes Balears a l'apartat 14.

28. Vegeu el document de treball dels serveis de la Comissió, capítol 1.

El propòsit principal és posar en marxa un ampli debat institucional i públic amb vista a preparar iniciatives per al 2008. Malgrat tot, encara queda molt de treball preliminar per construir l'EEl, i especialment per superar la fragmentació que segueix caracteritzant la base de la investigació pública europea. Se suposa que la contribució del sector empresarial ha de representar dos terços del 3% del PIB que s'ha fixat com l'objectiu de la inversió en I+D. Les dades més recents reflecteixen que les empreses establertes a la UE varen incrementar la seva despesa global en I+D en més del 5% el 2006, però aquest percentatge continua essent menor que l'índex d'increment de la despesa en I+D de les empreses no establertes a la UE.²⁹

Perquè es pugui establir un marc per al debat, i d'acord amb els principis fonamentals acordats per unanimitat el 2000, l'EEl que la comunitat científica, les empreses i els ciutadans necessiten, ha de tenir les característiques següents:

1. Crear un mercat de treball únic per als investigadors, per tal de retenir i atreure més investigadors competents.
2. Desenvolupar infraestructures d'investigació d'alta qualitat de categoria mundial.

3. Enfortir les institucions d'investigació per promoure la inversió en I+D de les empreses a Europa.
4. Compartir els coneixements i els resultats de la investigació científica i assegurar que es difonguin de manera generalitzada.
5. Optimitzar els programes i les prioritats d'investigació i garantir la coherència dels programes d'investigació nacionals i regionals i de les prioritats relacionades amb qüestions d'interès europeu.
6. Obrir-se al món amb més cooperació internacional en ciència i tecnologia, ja que les investigacions cada vegada presenten una dimensió més mundial.

A més d'aquestes sis àmbits fonamentals, s'han de tenir en compte tres premisses que són transversals a tots els aspectes de l'EEl: que les polítiques europees d'investigació han d'estar profundament arrelades a la societat europea; que és necessari trobar l'equilibri entre la competència i la cooperació, i que s'ha d'aprofitar al màxim la diversitat europea, enriquida per les recents ampliacions de la UE. En el Llibre verd es planteja el propòsit de posar en marxa un ampli debat institucional i públic per tal de preparar iniciatives per el 2008.

29. 2006 EU Industrial R&D Investment Scoreboard (quadre d'indicadors de les inversions de les empreses de la UE en I+D), <http://iri.jrc.es/research>.